

Wprowadzenie

Introduction

W każdym rzetelnym podręczniku nauki prawa administracyjnego można znaleźć stwierdzenie, że prawo administracyjne – traktowane tu jako gałąź prawa – pozostaje w związku z jakąkolwiek z pozostałych dziedzin tej nauki. Uważane za podstawową gałąź, obok prawa cywilnego i karnego, a ponadto za prawo operacyjne, realizowane i stosowane na co dzień, jest szczególnie podatne na wchodzenie w różnopłaszczyznowe korelacje z pozostałymi gałęziami prawa bez względu na to, czy mają one charakter podstawowy (obok wyżej wymienionych również prawo konstytucyjne i międzynarodowe publiczne) czy też kompleksowy (prawo finansowe i pracy). Nie można zaprzeczyć faktowi, iż problemy graniczne poszczególnych gałęzi prawa były podejmowane przez doktrynę i to od czasów poprzedzających powstanie konstrukcji państwa prawnego, niemniej ich rozwiązanie nie przynoszą z jednej strony trwałego wyniku z uwagi na dynamikę zmian w prawie, zaś z drugiej – wymogi ogólnej metodologii nauk nakazują nieustanne weryfikowanie założeń danej dziedziny wiedzy dla uzyskania tego, co nieodparcie pewne w konfrontacji z rzeczywistością. Nie sposób też przedstawić racjonalnych argumentów negujących potrzebę syntezy wiedzy w celu nie tylko rozwiązywania narastających i kompleksowych konfliktów społecznych, ale także dla przeciwstawienia się postępującemu procesowi dyferencjacji nauki, którego źródłami są rosnąca liczba osób zajmujących się coraz węższymi problemami oraz stan izolacji pomiędzy ośrodkami naukowymi i badaczami. Zarysowane tu w absolutnym skrócie założenia metodologiczne legły u podstaw przygotowania przez pracowników Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, w rocznicę 150-lecia urodzin Patronki, projektu ponownego przyjrzenia się zagadnieniom pogranicza tej gałęzi prawa publicznego.

Niniejszy tom jest efektem wspomnianego projektu, który dotyczy zagadnień pogranicza prawa administracyjnego i prawa konstytucyjnego. Związki tych gałęzi prawa są bardzo ścisłe, a wynika to z wielu przyczyn. W poszczególnych opracowaniach zawartych w publikacji zostały podjęte próby ustalenia znaczenia wzajemnego oddziaływania na siebie przepisów obu gałęzi prawa i ukazania skutków tych relacji. Mocne akcenty teoretycznoprawne, obecne w zamieszczonych tu artykułach, świadczą o potrzebie przeciwstawienia się tendencji do zamykania badań nad prawem w obrębie poszczególnych dogmatyk. Nie dają jednak argumentów przeciw utrzymaniu niezbędnej odrębności prawa administracyjnego w systemie prawa. Skoro bowiem, jak stwierdził Jan Zimmermann, „każda gałąź prawa dba o swoją tożsamość, to także nauka prawa administracyjnego powinna o nią dbać, dostrzegając oczywiście zjawiska niwelujące granice tej gałęzi, ale tym bardziej doceniając jej istotę”¹.

Opracowania zebrane w niniejszym tomie zostały podzielone na dwie części: ogólną i szczegółową. W ramach części ogólnej – stanowiącej *sui generis* prope-deutykę dla części szczegółowej – zostały poddane analizie teoretyczne i praktyczne zagadnienia, które od lat budzą zainteresowanie, ale i spory w doktrynie prawa, w szczególności takie, jak problem dwupodziału systemu prawa na prawo publiczne i prawo prywatne oraz – idąc dalej – wielopodziału tego systemu na poszczególne gałęzie prawa i związane z tym problemy metodologiczne. Ustalenia te mają fundamentalne znaczenie w kontekście podjęcia próby wykazania związków między poszczególnymi gałęziami (dyscyplinami) prawa. Umowność tu przyjęta determinuje zmienność postrzegania zakresu przedmiotowego danej gałęzi prawa, na co wpływ ma również dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość. W przypadku prawa administracyjnego zmienność w czasie tej gałęzi prawa decyduje o modyfikacji nadawanych mu cech, co nie pozostaje bez wpływu na związki tej dyscypliny prawa z innymi. W kontekście problematyki podjętej w niniejszym tomie kluczowe znaczenie ma fakt, że żadna gałąź prawa nie funkcjonuje w oderwaniu od siebie i nie jest izolowana; każda gałąź prawa stanowi część konstytucyjnego porządku prawnego (z tego względu zwrócono uwagę na podstawy ładu publicznego w państwie w świetle Konstytucji RP oraz orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i sądów administracyjnych). Istotne jest także wykazanie, czy można mówić o pewnych „stałych stycznych” między prawem administracyjnym a prawem konstytucyjnym oraz o tym, jakie są wspólne pola zainteresowań nauki rozważanych gałęzi prawa. W kontekście analizowanej problematyki zostaną ponadto wskazane kryteria oddzielenia prawa administracyjnego i konstytucyjnego oraz zostanie podjęta próba oceny ich przydatności i aktualności. Specyfika problematyki pogranicza prawa administracyjnego i prawa konstytucyjnego niewątpliwie stwarza potrzebę wielopłaszczyznowego podejścia, co znalazło wyraz w części szczegółowej tomu.

¹ J. Zimmermann, *Aksjomaty prawa administracyjnego*, Warszawa 2013, s. 9.

Wszystkie zawarte w niniejszym tomie opracowania, które w różnym ujęciu i stopniu szczegółowości przybliżają prezentowane zagadnienie, dają asumpt do dalszych badań i dyskusji naukowych uwzględniających potrzebę kompleksowego ujęcia różnorodnych gałęzi prawa w procesie ich wzajemnego oddziaływania i nakładania się na siebie ich zakresów.

Prezentowana publikacja jest, w zamierzeniu pomysłodawców projektu, pierwszym tomem z serii opracowań poświęconych relacjom pomiędzy prawem administracyjnym a innymi dziedzinami prawa. Wybór zagadnienia otwierającego cykl jest nieprzypadkowy. Analiza cech prawa administracyjnego z punktu widzenia aksjologii Konstytucji RP z 1997 r. jest bowiem niezbędna zwłaszcza obecnie, gdy klasyczne idee tej gałęzi prawa podlegają reinterpretacji na niespotykaną dotąd skalę.

Eliza Komierzyńska-Orlińska, Anna Ostrowska, Wojciech Taras